

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

10/1181

Sayı : 5076

Tarih : 22.04.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Van ili bir sınır kenti olması itibariyle önemli bir jeo-stratejik kavşakta bulunurken Van Denizi, Kanispi Şelalesi, Başkale travertenleri, Muradiye Şelalesi, Çarpanak Adası, Akdamar Kilisesi, Van Kalesi ve Hoşap Kalesi gibi değerleriyle ciddi bir inanç ve kültür turizmi potansiyeline sahip bir kenttir. Buna rağmen Van'da birçok tarihi kilise ve yapı bakımsız bir halde bırakılırken birçok doğal güzellik turizme açılmamıştır. Çünkü tanıtım, ulaşım ve altyapı noktasında gerekli adımlar atılmamıştır. Bu sebeple; Van'daki tarihi ve kültürel mirasın belirlenip korunması ile kentin turizm potansiyelini zayıflatan sebeplerin belirlenerek gerekli adımların atılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT

Van Milletvekili

GEREKÇE

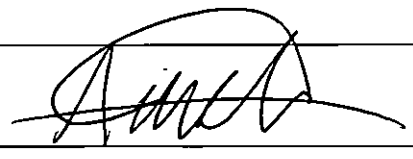
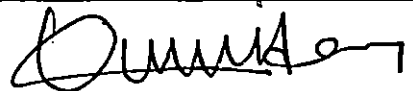
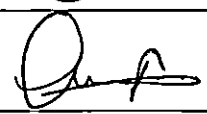
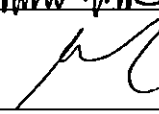
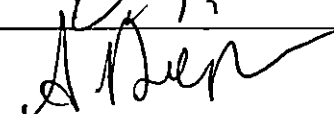
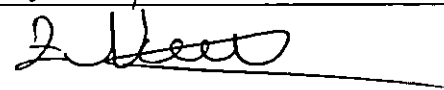
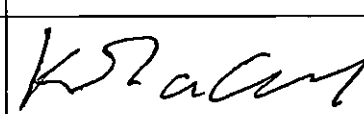
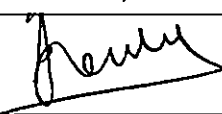
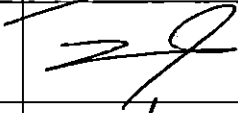
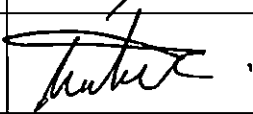
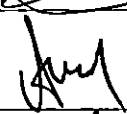
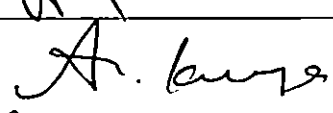
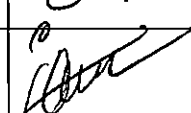
Urartu uygarlığına başkentlik yapan Van'da kültürel mirasın sahipsizliği sıklıkla gündeme gelmektedir. Özellikle 15 – 22 Nisan tarihleri arasında kutlanan Dünya Turizm Haftası'nda buna yönelik tartışmalar yapılmaktadır. Çünkü tarihi medrese, kümbet, kilise ve kalenin gerektiği ölçüde korunmadığı ve restorasyon çalışmalarının yapılmadığı belirtilmektedir. Gevaş ilçesinde bulunan 700 yıllık Halime Hatun Kümbeti'nin de ilgisizliğin kurbanı olurken geçmişte tarihi kümbetin silüetini bozan uygulamalar da basına yansımıştır. Yine Gevaş'ın Göründü (Mihrapat) mahallesinde yer alan Kızıl Kilise'nin de yok olmayla karşı karşıya olduğu Karmrevank Manastırı içerisinde inşa edilen Kızıl Kilise'ye ait birçok duvarın yıkıldığı ve kilisenin yanı başında Ermenice yazıtların bulunduğu mezar taşlarının da zarar gördüğü sıklıkla dile getirilmektedir.

Aynı şekilde taş ve kerpiç işçiliğinin önemli örneklerinden biri olan Urartulardan kalma Ayanis Kalesi de bugüne kadar ayakta kalmasına rağmen bitmeyen kazı çalışmalarından dolayı 2 bin 700 yıllık tarihiyle kültür turizminin önemli bir parçası olma şansını günden güne yitirmektedir. Bugün Van'da Akdamar Kilisesi, Çarpanak Kilisesi, Yedi Kilise, St. Bartholomeus Kilisesi, St. Thomas Kilisesi ve daha birçok kültürel değer olsa da gerekli tedbirler alınmadığı için birçok tarihi yapı ve manastır ya yıkılmış ya da bütünlüğünü kaybedecek derecede zarar görmüştür. 2017'de de Edremit Belediyesi kayyumunun Dilkaya Höyüğü ve mezarlıkların üzerine tuvalet, soyunma odası ve otopark yaptığı basına yansımış, Kalecik TOKİ konutlarında bulunan Ermeni Mezarlığının tahrip edildiği görülmüştür.

Bugün Van; inanç, kültür, dağcılık, arkeoloji, su sporları, yayla ve kayak turizmi başta olmak üzere ciddi bir turizm potansiyelinin olduğu bir kenttir. Pamukkale travertenlerine denk düşecek şekilde Başkale travertenleri bulunurken Kapadokya'ya benzer şekilde Van'da Kofiraz vardır. Kentimiz, doğal güzellikleriyle botanikten kuş gözlemciliğine ve trekkin ile su sporlarından birçok doğa turizmi potansiyeline sahip bir merkezdir. Bu anlamda farklı martı türlerine ev sahipliği yapan Çarpanak Adası; yaz ördeği, flamingo ve diğer canlı türlerini barındıran Van Gölü civarında birçok endemik bitki türü de bulunmaktadır. Dolayısıyla Van; Artos Dağı yamaç paraşütü etkinlikleriyle, Van Gölü ve Muradiye Şelalesi de su sporları, kamp ve turistik dinlence potansiyeli taşıırken kahvaltısıyla, otlu peyniriyle, kedisiyle, uçan balık olarak bilinen İnci Kefali balığıyla, kilimiyle ve misafirperverliğiyle ciddi bir turizm potansiyeli taşıdığı apaçıktır.

Buna rağmen Van'ı ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısı geçmişle kıyaslanmayacak derecede azalmıştır. Çünkü Van, geçmişte Avrupa ülkelerinden birçok turistin ziyaret ettiği bir kent olma özelliğini yitirmiştir. Buna karşın son yıllarda İranlı turistlerin uğrak yeri olsa da bunun yeterli olmadığı ortadadır. 2016 yılında bir milyonu bulan ziyaretçi sayısı son yıllarda birkaç yüz binle sınırlı kalmaktadır. Dolayısıyla Van'ın Ortadoğu ülkelerinden gerektiği ölçüde yararlanamadığı görülmektedir. Van'da kültür varlıklarının envanterinin güncellenip korunması ve restorasyon çalışmalarının yapılması bir yana ulaşım ve altyapı imkanlarının geliştirilmediği görülmektedir. Bu bağlamda İran – Van arasında doğrudan uçak ve tren seferlerinin başlatılması, Van'da İran Konsoloslğunun açılması, Irak Kürdistan Bölgesi ile Van arasında karayolu çalışmalarının yapılması ve tanıtım videolarında Van'a yer verilmesi gerekmektedir. Özellikle Kürt kültür dokusunun tanıtılması ve Kürtçe rehberlerin yetiştirilmesi önemli bir ihtiyaçtır.

Sonuç olarak Van'da bulunan kültürel varlıkların belirlenerek restorasyon çalışmaları, doğal güzelliklerin korunması, gastronomi ve sağlık turizminin geliştirilmesi için adımlar atılabilir. Bu amaçla Meclis araştırma komisyonunun kurulması Van'daki eksikliklerin belirlenip gerekli tedbirler alınması noktasında yararlı olacaktır.

1	Sinan Ciftiyerek Van		
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	B.S.
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	Mehmet KAMAC	DİYARBAKIR	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12			
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	